

Dit is mijn vader

Door: Alinde Hoeksma

In: www.theaterjournaal.nl

Voor sommige voorstellingen zijn weinig woorden te vinden. Die moet je gewoon gaan zien. ‘Dit is mijn vader’ van de jonge theatermaker Ilay den Boer is er zo eentje. Toch is de noodzaak om over deze voorstelling te schrijven net zo groot als het verhaal dat Ilay vertelt.

‘Dit is mijn vader’ – momenteel in reprise – is de derde voorstelling uit de zesdelige theaterreeks ‘Het Beloofde Feest’. Ilay worstelt met zijn Joodse identiteit, die sinds de Tweede Wereldoorlog vanzelfsprekend enorm beladen is en nog altijd in de context staat van het langslpende conflict omtrent de staat Israël. Hij gebruikt de persoonlijke verhalen uit zijn familie om te vertellen over een wereldwijde problematiek. Dit doet hij in zes voorstellingen, elk verteld vanuit het perspectief van een van zijn familieleden. Na zijn moeder en oma is nu zijn vader aan de beurt: Gert den Boer, de Nederlandse vader die zelf ook acteur is en samen met Ilay het podium beklimt.

Trots versus frustratie

Gert en Ilay, beide gekleed in sportkleden, zijn druk in de weer met een bal. Voetbal, dat is wat hen bindt. Misschien wel het enige dat hen bindt, zeggen ze gekscherend. Maar dat is niet waar. Deze vader en zoon hebben een uiterst sterke band die direct voelbaar is. Toch is hiermee niet alles gezegd. Achter veel wederzijdse trots en respect ligt een grote berg frustratie en onbegrip. “Mijn vader en ik verschillen nogal van elkaar”, vertelt Ilay. En dat is zacht uitgedrukt. Want waar Ilay in zijn jeugd flinke angsten ontwikkelde als gevolg van allerlei antisemitische voorvallen, wuifde zijn vader deze angsten continu weg. Geboren in het hippietijdperk, doet Gert er alles aan om de lieve vrede te bewaren.

Een persoonlijke vertelling

Op zeer persoonlijke wijze vertellen Ilay en zijn vader over hun familiebanden. Het publiek krijgt bij aanvang van de voorstelling een boekje uitgedeeld waarin de levensloop van Gert wordt uitgestippeld. Voor ieder belangrijk jaartal uit zijn leven is in een wand op het podium een vakje ingericht. Het publiek mag vragen stellen over de levensjaren, waarna Gert hierover vertelt aan de hand van een symbolisch voorwerp dat uit de achterwand wordt getoverd. De toeschouwers krijgen van alles te weten over Gerts sterke liefde voor vrouwen, zijn naïeve emigratie naar Israël, zijn breuk met de kerk en de scheiding van Ilay’s moeder. De nonchalante, jolige manier waarop Ilay en Gert zich tot het publiek verhouden, doet direct enorme sympathie opwekken. Op speelse wijze wordt duidelijk wie deze vader was en is.

Klootzakkenrij

Maar deze voorstelling is niet bedoeld om gezellig te zijn. Langzaam slaat de sfeer om en komen de ernstige thema’s naar boven. De toon van Ilay jegens zijn vader wordt scherper. Hij laat niet langer toe dat zijn vader de antisemitische gebeurtenissen uit zijn jeugd wegwuift als “klootzakkerij”. Samen gaan ze terug naar een voorval uit het verleden waarin Ilay en Gert het huis bezochten van Ilay’s teamgenootje Benny en diens vader. Benny maakte Ilay al lange tijd het leven zuur, puur en alleen omdat hij Joods was. Althans, zo heeft Ilay de gebeurtenissen altijd geïnterpreteerd. Want waar

de uit de hand gelopen ruzie tussen beide families volgens Ilay volledig op antisemitisme was gebaseerd, is dit volgens Gert zo zeker nog niet. Het publiek krijgt twee perspectieven voorgeschoteld. Er is geen waarheid. De enige zekerheid die hier bestaat, is de angst van Ilay: die is echt.

Een staat van verwarring

De tijd die Ilay en Gert in het eerste deel van de voorstelling hebben genomen om een gevoel van intimiteit te creëren, maakt dat het publiek nu mee kan gaan in hun beider gedachtegangen. De toeschouwer wordt constant in verwarring gebracht en kan niet anders dan zijn eigen oordeel blijven bevragen. Want net als Ilay op ongekend indringende wijze heeft verteld hoe hij als Joods kind is vernederd en mishandeld, komt zijn vader met een zachtaardig pleidooi dat men niet in angst moet leven voor het geweld in de wereld. Ilay's pijn is even goed te begrijpen als Gerts verzet om zich over te geven aan een leven in angst. Langzaam wordt een brug geslagen van persoonlijke verhalen naar problemen op wereldniveau. Ilay trekt hakenkruisen en bordjes met 'Arbeit macht frei' het podium op, evenals een verscheurde Israëliëse vlag van nu. En even snel als hij dit doet, brengt Gert de spullen weer buiten het zicht van de toeschouwers.

Noodzakelijk

Twee visies, lijnrecht tegenover elkaar, maar allebei waar. Twee visies die allebei verteld moeten worden en waar niemand omheen kan. Ilay den Boer streeft zijn tijd vooruit met het theater dat hij maakt. Hij weet als geen ander te spelen met de grens tussen fictie en realiteit. Feiten die men grotendeels al kent, worden op een geheel nieuwe wijze onder de aandacht gebracht. Er worden vraagstukken opgeworpen die nog lang zullen doorwerken in de hoofden van de toeschouwers. Dit is een voorstelling die raakt. Een voorstelling die noodzakelijk is. Wreed. Ontroerend. Echt.

www.hetbeloofdefeest.nl